Веcткi й Паведамленьнi

інфармацыйны бюлетэнь Згуртаваньня “ПАГОНЯ”

Viestki j Paviedamlenni

Сусьветнае сеціва: ***e-krama.com, pahonia.com***
Электронны адрас: ***viestki@mail.com***
✉ ***VIESTKI, P. O. Box 3225, Farmingdale, NY 11735***

№ 5 (579)
Травень 2014 г.

Сьвяткаваньне Дня Волі ў Нью-Ёрку

Сябры й прыяцелі Беларуска-Амэрыканскага Згуртаваньня “Пагоня” адзначылі 30 сакавіка 96-я ўгодкі абвешчаньня незалежнасьці Беларускай Народнай Рэспублікі ў рэстаране “Шансон” у Брукліне. З прывітаньнямі выступілі старшыня “Пагоні” Віталь Зайка і старшыня Беларуска-Амэрыканскага Згуртаваньня ў Нью-Джэрзі Юрка Азарка. Былі зачытаныя праклямацыя ад губэрнатара Нью-Джэрзі Крыса Крысты і прывітаньне ад старшыні Рады БНР Івонкі Сурвіла.

У сваім прывітаньні сп. Зайка, між іншага, адзначыў: “Сёньня, як ніколі, відавочная патрэба яднанньня і салідарнасьці ўсіх беларускіх людзей, каму дарагія свабода і незалежнасьць Бацькаўшчыны. Падзеі ва Ўкраіне паказалі, што развіцьцё краіны, захаваньне незалежнасьці, асягненьне свабоды й дэмакратыі немажлівыя без усьведамленьня сваёй тоеснасьці, свайго месца ў грамадстве ды ў сям’і народаў сьвету.“

З прамоваю выступіў старшыня Беларускага Народнага Фронту асоба-сымболь Беларускага Адраджэньня Зянон Пазьняк. Ён адзначыў патрэбу нацыянальнага ўсьведамленьня народу, пашырэньне і паглыбленьне ведаў уласнай гісторыі, мовы, нацыянальных традыцыяў. Сп. Пазьняк таксама спыніўся на аналізе падзеяў ва Ўкраіне і падкрэсьліў, што дзякуючы чарадзе прамаскоўскіх кіраўнікоў не адбылося кансалідацыі ўкраінскай нацыі, і ў выніку гэтага цэлая краіна ды яе часткі робяцца лёгкаю здабычаю адноўленага расейскага імпэрыялізму. Пагроза гэтага ж самага кшталту вісіць і над Беларусьсю, фактычна яна ніколі не зьнікала, дзякуючы дзеяньням рэжыму Лукашэнкі па вынішчэньні ўсяго нацыянальна беларускага. Разам з тым мужнасьць абаронцаў Майдану, сярод якіх было і шмат беларусаў, дае спадзеў на тое, што расейская агрэсія артымае належны і эфэктыўны адпор як ва Ўкраіне, так і ў Беларусі.

Была зачытаная і прынятая рэзалюцыя сьвяточнага сходу ў Нью Ёрку.

Затым прайшоў сьвяточны банкет, а пасьля прысутныя з задавальнньнем слухалі выступы музыкаў. Сьвяточны канцэрт для ўдзельнікаў імпрэзы правялі Трыё Казакоў – Вольга Казак, Валянціна Пархоменка і Алесь Казак. Яны зь вялікім майстэрствам выконвалі традыцыйныя беларускія сьпевы, партыятычныя песьні, лірычныя мэлёдыі. Вольга Казак асабліва прачулена выконвала свае новыя песьні, якія з надзвычайным энтузіязмам былі сутрэтыя прысутнымі.

Перад удзельнікамі сьвяткаваньня выступіў са сваімі знаёмымі слухачам, а таксама і з новымі песьнямі, славуты паэт і выканавец Сяржук Сокалаў-Воюш.

Прысутныя з задавальненьнем адгукаліся пра арганізацыю і зьмест сьвяточнай імпрэзы, прысьвечанай Дню Волі.

Віталь ЗАЙКА

Красавіцкі сход Згуртаваньня “Пагоня”

У Доме Маракоў на Мангэтане 12 красавіка адбыўся чарговы красавіцкі сход Беларуска-Амэрыканскага Згуртаваньня “Пагоня”. Напачатку сходу перад прысутнымі выступіў старшыня Згуртаваньня Віталь Зайка. Ён коратка спыніўся на бягучых падзеях і падкрэсьліў, што цяпер надзвычай важнымі зьяўляюцца падзеі вакол Украіны, бо вынік супрацьстаяньня Украіны расейскаму імпэрыялізму будзе мець вялікі ўплыў на будучыню і на падзеі ў Беларусі. Прамоўца адзначыў неадэкватную і сьмеху вартую рэакцыю Захаду і Злучаных Штатаў на агрэсію Расеі. Але, нажаль, папярэднія міжнародныя падзеі паказалі, што ад адміністрацыі Абамы, перанятай “лідэрствам ззаду”, ня можна чакаць нічога сур’ёзнага. Застаецца спадзявацца, што сілы для змаганьня будуць знойдзеныя ў самой Украіне.

Затым слова ўзяў сябар управы Згуртаваньня “Пагоня” Яўген Барысевіч. Ён падрыхтаваў гутарку па праблемах атрыманьня адукацыі ў ЗША з удзелам двух экспэртаў: выпускніцы Інстытуту Модаў і Тэхналёгіі ў Нью-Ёрку Яўгеніі Гаўрыш і студэнта-асьпіранта Калюмбійскага ўнівэрсытэту Алеся Тура. Яны, а таксама сам сп. Барысевіч распавялі пра асноўныя крокі, якія трэба зрабіць для падрыхтоўкі і паступленьня ў амэрыканскія каледжы ды ўнівэрсытэты, пра неабходныя дакумэнты, пытаньні візаў і статусу, крэдытаў з навучальных установаў у Беларусі. Таксама прамоўцы распавялі пра асаблівасьці амэрыканскіх вышэйшых навучальных установаў, пра адрозьненьні, якія існуюць у параўнаньні да ВНУ Беларусі ды іншых постсавецкіх краінаў. Таксама былі закранутыя асаблівасьці найбольш пэрспэктыўных спэцыяльнасьцяў і найбольш аптымальных па коштах і якасьці ўстановаў адукацыі.

Затым удзельнікі гутаркі адказалі на пытаньні. Прысутныя з цікавасьцю выслухалі гутарку і ўдзельнічалі ў пытаньнях і абмеркаваньні.

Потым гутаркі й дыскусіі працягнуліся пры сьціплых пачастунках пасьля заканчэньня афіцыйнай часткі сходу.

Віталь ЗАЙКА

Новыя “Запісы БІНіМ (№ 36. 2013)

У Менску пабачыў сьвет новы выпуск альманаху “Запісы Беларускага інстытуту навукі й мастацтва” гэтым разам прысьвечаны беларусаведным калекцыям. Галоўная ягоная ідэя – рэпрэзэнтаваць чытачам разнастайнасьць і разнаплянавасьць эміграцыйнай спадчыны. У цэнтральных яго тэкстах упершыню робіцца спроба сыстэматызацыі зьвестак пра беларускія маркі, паштоўкі, значкі, канвэрты, ідэнтыфікацыйныя дакумэнты, блянкі, пячаткі й г.д., што прадукаваліся й выкарыстоўваліся на Захадзе для своеасаблівага пазначэньня беларускай прасторы, для папулярызацыі беларусаў і Беларусі. Унікальным дадаткам да тэкстаў выступае мультымэдыйнае выданьне “Беларускія эміграцыйныя калекцыі”, зьмешчанае на далучаным да альманаху дыску. У прадстаўленай тут базе зьвестак чытач знойдзе выявы й апісаньні эміграцыйных значкаў, блянкаў, пячатак і штампаў, ідэнтыфікацыйных дакумэнтаў, арыгінальных беларускіх канвэртаў, памятных картак, марак і налепак, жэтонаў і мэдалёў, паштовак, прыкладаў рэклямна-інфармацыйных і рэпрэзэнтацыйных матэрыялаў, візытовак, твораў мастацтва й іншага. Гэткае выданьне ўнікальнае ня толькі для эміграцыі, але й для мэтраполіі.

Традыцыйная рубрыка “Архівы й архіваліі” выступае своеасаблівым працягам тэмы нумару. Тут прадстаўленыя агляды архіўных збораў зь беларускімі матэрыяламі ды некаторыя дакумэнты, што захоўваюцца ў розных інстытуцыях: Віскансінскім унівэрсытэце (калекцыя здымкаў Луізы Бойд), Інстытуце дасьледаваньняў гісторыі эміграцыі ў Мінэсоце (фонды эміграцыйных дзеячаў Раісы Жук-Грышкевіч, Вітаўта Кіпеля, Васіля Пунтуса, Вацлава Пануцэвіча), Гувэраўскім інстытуце Стэнфардзкага ўнівэрсытэту (архіў Кастуся Езавітава й беларускія матэрыялы ў фондзе Аляксандра Даліна), Згуртаваньні беларусаў сьвету “Бацькаўшчына” (архіў Дзьмітрыя Касмовіча), БІНіМе (рэцэнзія Станіслава Станкевіча). Таксама зьмешчаныя ў рубрыцы матэрыялы з архіву беларускай дасьледніцы ў Славакіі Людмілы Краскоўскай, частка якога захоўваецца ў прыватным зборы літаратуразнаўцы Міколы Труса.

Значная частка матэрыялаў нумару мае юбілейны характар. Асобнымі тэкстамі ды архіўнымі матэрыяламі адзначаныя ўгодкі нараджэньня Хаіма Суціна, Міколы Абрамчыка, Лявона Рыдлеўскага, Вінцэнта Жук-Грышкевіча, Натальлі Арсеньневай, Масея Сяднёва. Але найбольш матэрыялаў зьвязана з 110-мі ўгодкамі нараджэньня вайсковага й грамадзкага дзеяча Кастуся Езавітава. У нумары публікуецца ўнікальны нядаўна знойдзены дзёньнік апошніх месяцаў жыцьця дзеяча ў Нямеччыне, ягоная бібліяграфія, а таксама дзьве ці не найзначнейшыя працы, якія можна лічыць аднымі зь першых эміграцыязнаўчых дасьледаваньняў “Беларусы ў Латвіі” й “Беларусы ў Літве”. Апошнія дзьве публікацыі склалі новую рубрыку “Кніга ў “Запісах”.

З асобаю Кастуся Езавітава зьвязаны й матэрыял у рубрыцы “Выданьні”, дзе публікуецца аповед пра рэдкі часапіс “На чужыне” й асобныя тэксты зь яго, прысьвечаныя беларусам у

Дыскусія “Беларусь: бягучыя падзеі, хібы й пэрспэктывы”

Пад такою назваю ў Нью-Ёрку 20 сакавіка прайшла дыскусія і круглы стол. Імпрэза адбылася ў Амэрыканскім Гэбрайскім Камітэце (АГК), і была праведзеная ім супольна з арганізацыяй “Беларусы ў Экзылі”. Гутарка ішла, пра тое, як праблема палітзьняволеных адлюстроўвае іншыя фундамэнтальныя пытаньні вакол Беларусі. А таксама як паспрыяць пачатку дэмакратызацы ў Беларусі, і як украінскі крызіс узьдзейнічае на рэжым у Беларусі ды на пэрспэктывы захаваньня сувэрэнітэту Беларусі.

Праз Скайп у дыскусіі бралі ўдзел былыя кандыдаты ў прэзыдэнты і палітвязьні Андрэй Саньнікаў і Алесь Міхалевіч. У дыскусыі таксама бралі ўдзел прадстаўнікі АГК, “Беларусы ў Экзылі”, Згуртаваньня “Пагоня”, БАЗА, Цэнтру Беларуская Ініцыятыва. У праграме першым абмеркавалі наступнае кола пытаньняў: “Беларускія палітзьняволеныя, як сымптомная зьява, датычная фундамэнтальных праблемаў Беларусі”. Па гэтай тэме выказаліся А. Саньнікаў і А. Міхалевіч. Яны падкрэсьлілі, што падчас зьняволеньня рэжым Лукашэнкі праз памагатых, сьледчых КГБ, даваў зразумець, што жыцьцё і здароўе ня толькі самых зьняволеных, але й іхных сваякоў знаходзіцца ў руках рэжыму, і што той нічым не абмежаваны і нічым не пагрэбуе ў сваіх дзеяньнях адносна арыштаваных.

Затым выступіла адвакатка сп. А. Саньнікава Марына Кавалеўская. Яна распавяла, якія цяжкія й амаль немажлівыя ўмовы стварающа рэжымам у адносінах да адвакатаў, што па бароняць падчас сьледства й суду арыштаваных палітычных апанэнтаў рэжыму. Тым ня менш яна працавала з А. Саньнікавам, калі той быў зьняволены ва ўнутраным ізалятары КГБ, так званай “амэрыканцы”. Сп-ня Кавалеўская распавяла, як ставіліся ўлады да яе былога падабароннага, пра брудныя мэтады, якімі карыстаюцца сілавыя структуры. Яе выступ зрабіў моцнае ўражаньне на прысутных. Падчас абмеркаваньня падкрэсьлівалася, што Лукашэнка выкарыстоўвае палітвязьняў, як разьменную манэту ў дачыненьнях з Вольным сьветам, імкнучыся выгандляваць сабе паслабленьні, крэдыты, прызнаньне.

Другое кола абмеркаваных пытаньняў мела назву: “Беларускі трохкутнік: геапалітычнае становішча, бізнэсовы патэнцыял і міжнародная самаізаляцыя”. Па гэтым пытаньні вельмі цікава выступіў дырэктар Цэнтру ініцыятываў па Беларусі з Вашынгтону Валеры Кавалеўскі.

Трэцім колам абмеркаваньня быў “Украінскі крызіс і ягоныя высновы для Беларусі”.

Па ўсіх пытаньнях адбыліся кампэтэнтныя дыскусіі. Аўтар гэтых радкоў адзначыў, што шмат год заходнія структуры, што дапамагалі беларускай апазыцыі, збольшага ігнаравалі апазыцыю нацыянальна-дэмакратычную, уважаючы яе за “радыкалаў і нацыяналістаў”. Цяперашнія падзеі ва Ўкраіне паказваюць, як важна разьвіваць нацыянальную ідэнтычнасьць й нацыянальную культуру, калі з абстракцыі яны пэратвараюцца ў сродак і дзейную сілу супрацьстаяньня дэстабілізуючым дзеяньням і ўплыву Расеі.

Выступоўцы адзначалі, што Лукашэнка нават у цяперашніх умовах стварае пагрозу сувэрэнітэту Беларусі, і што адзіная мова, якую ён успрымае – гэта мова сілы, мова санкцыяў, якія, дарэчы, так і не былі па-сур’ёзнаму ўжытыя супраць рэжыму. Шмат цікавага было выказана пры абмене думкамі, і шмат хто з выступоўцаў адзначаў, што ў Нью-Ёрку можа накрэсьліцца больш выніковая і шчыльная супраца. Працяг, у кожным разе, павінен быць.

Віталь ЗАЙКА

Латвіі, Летуве, Фінляндыі й Эстоніі. Выдадзены ў 1920 г. у Рызе адзіны нумар часапісу ёсьць, бадай, першым беларускім эміграцыязнаўчым выданьнем.

У разьдзеле “Будучыя кнігі” працягваецца публікацыя артыкулаў Тамаша Грыба. Гэтым разам тут тэкст, прысьвечаны рэлігійнай справе на Беларусі, што быў зьмешчаны на старонках праскага часапісу “Іскры Скарыны” ў 1934 г.

У рубрыцы “Публікацыі” зьмяшчаюцца літаратуразнаўчыя тэксты Лявона Юрэвіча, у цэнтры ўвагі якіх аповесьць Юркі Віцьбіча “Лшоно Габоа Бійрушалаім”, а таксама погляды на творчасьць Уладзімера Караткевіча, эміграцыйнага літаратуразнаўцы Станіслава Станкевіча ды брытанскага беларусіста Арнольда Макміліна. Яшчэ адзін тэкст таго ж аўтара прысьвечаны жанру эміграцыйных нэкралёгаў, выяўленьню ў іх вобразу “свайго”.

Значная й багатая ў гэтым выпуску альманаху таксама “Кніжная паліца”. Рэцэнзіі Макса Шчура, Ціхана Чарнякевіча, Ганны Кісьліцынай ды інш., традыцыйны кніжны агляд зьвяртае ўвагу на найноўшыя кніжныя выданьні, прысьвечаныя эміграцыі або ёю выдадзеныя. Асобна зробленая спроба разгляду эміграцыйнай праблематыкі на старонках неспэцыялізаваных выданьняў.

У разьдзеле “Хроніка” можна знайсьці інфармацыю пра выставы, прысьвечаныя эміграцыі, што мелі месца ў Менску ў ліпені 2013 г., а таксама пра першы Акт Удзячнасьці БІНіМу, што меў месца ў тым самым годзе й быў скіраваны на гісторыка, які шмат дапамог у падрыхтоўцы да выданьня ўспамінаў эміграцыйных дзеячаў, Аляксандра Пашкевіча.

Разнастайнасьць тэкстаў, аўтараў, ілюстрацыйнага матэрыялу – тое, што чытач знойдзе на старонках новага выпуску “Запісаў БІНіМ” і што можа зацікавіць і спэцыялістаў, і аматараў эміграцыйнай і мэтрапольнай гісторыі й культуры.

Натальля ГАРДЗІЕНКА

Вокладка мультымэдыйнага дыску.

"Галгатня пра ЗыШыА"

Fight or die

Не сакрэт, што найбольш адданымі абаронцамі краіны становяцца людзі, якія па сваёй натуры найбольш схільныя да агрэсіі. У крытычных момантах свайго жыцьця або ў цяжкі для Бацькаўшчыны час, іхная агрэсія перанакіроўваецца ў адпаведнае рэчышча і прыносіць карысьць усяму народу і дзяржаве. Расказваючы амэрыканскім студэнтам пра тое, што Беларусь была полем бітвы для ўсіх магчымых войнаў у нашай частцы Эўропы, я заўважыў, што эстэтыка вайны для іх, быццам бы, цалкам чужая. Па-першае, пасьля грамадзянскай вайны ў ЗША 1861—1865 гадоў, збройныя канфлікты, у якіх вельмі часта ўдзельнічалі амэрыканцы, ніколі не адбываліся на іхняй уласнай тэрыторыі. Па-другое, нягледзячы на тое, што галівудзкая кантора ўвесь сьвет корміць фільмамі пра агрэсіўную, брутальную і зьдзічэлую амэрыканскую моладзь, то ў сапраўднасьці, прынамсі ў правіцыяльных гарадках Сярэднягя Захаду ЗША, далей ад мультыкультурных гетаў, амэрыканская моладзь нагадвае не шпану, а "божых адуванчыкаў".

Ні разу не заўважыўшы ў маім атачэньні праяваў агрэсіі, я пытаўся ў студэнтаў, ці часта ім даводзілася біцца ў першапачатковай або сярэдняй школе. Адказ быў заўжды аднолькавы – ніколі. Я, як чалавек, які прайшоў праз беларускую і польскую сыстэмы адукацыі, ня мог у гэта проста паверыць. У Глыбокім, здаецца, не было дня, каб я за штосьці з кімсьці не пабіўся, прытым вельмі часта даводзілася бараніцца, а не нападаць. У Амэрыцы школьныя бойкі забароненыя правам – тлумачылі мне мясцовыя студэнты. Ну і ў Беларусі яны ня тое каб зусім санкцыянаваныя, сьмяяўся я.

Паверыў студэнтам толькі тады, калі прачытаў навіну, што 10-гадовы хлопец з Агаё быў на тры дні выключаны за тое, што пальцам пацэліўся ў галаву аднакласьніка. Школа раней шматкроць забараняла дзецям сымуляваць страляніну... Абураныя бацькі даводзілі, што нічога небясьпечнага не адбылося, але школьная адміністрацыя настойвае на сваім. Калі паводзіны хлопца паўторацца, яму пагражае поўнае выключэньне. Колькі ж у Глыбокім было б зламаных лёсаў, калі б мы жылі па сучасных амэрыканскіх законах, думаў сабе я.

У прынцыпе, кожны хлопец павінен перажыць ў дзяцінстве хоць бы мінімальны ўзровень стрэсу і падлеткавай агрэсіі для загартоўкі мужнасьці. Дзяржава, якая намагаецца цалкам ізаляваць моладзь ад канфліктаў і бясшкодных боек сьвядома пазбаўляе іх прыроднага імунітэту. Вялікая верагоднасьць таго, што такі хлопец ня будзе бараніць ад нападу ні сваю дзяўчыну, ні веру, ні айчыну, ні нават самога сябе. Зрабіць з такога хлопца жаўнера амаль немагчыма, і на вайне ён ператвараецца ў гарматняе мяса або ў статыста. Такое ўжо было на адносна нядаўняй балканскай вайне, калі ўзброеныя па зубы галяндзкія блакітныя каскі бяз бою аддалі на яўную сьмерць восем тысячаў басьнійцаў. Па зусім нядаўніх падзеях ва Ўкраіне мы бачылі, што ў сваёй масе, на перадавой стаялі ня бойкія дзяўчаты з Femen і не „батанікі" зь лябараторыі, а футбольныя ўльтрас і колішнія аўганцы. Добра гэта ўсьведамляючы іназіраючы за амэрыканскім студэнцтвам, думаю пра тое, хто ж будзе абараняць Амэрыку, калі вайна, урэшце, звонку ці знутры, ды прыйдзе на яе тэрыторыю?... Бо ў тым, што гэта будзе толькі вайна робатаў шчыра сумняюся. Не сумняюся толькі ў тым, што вайна будзе заўжды.

Віталь ВОРАНАЎ

Уплаты ў Згуртаваньне Ñêëàäê³ é àõâÿðàâàíí³:

Д. Джум 60
А. Касьцюк 60
І. Кумец.......................60
Р. Леўчанкоў 60
К. Машоха....................60
В. Петрушэнка 60

Усім шчыры дзякуй!

Уплаты ў аддзел шліце на адрас:

P. O. Box 572
New York, NY 10113

Чэкі выпісвайце на імя *Viktar Yedzinovich.*

Паважаныя ***А. Бахчэеў, А. Генечка, В. Мытнік, М. Папкова,*** *калі ласка, паведаміце рэдакцыі поштаю ці емэйлам вашыя дакладныя паштовыя адрасы.*

Наступны сход

Беларуска-Амэрыканскага Згуртаваньня "ПАГОНЯ"

адбудзецца **ў суботу 10-га траўня 2014 году** на Мангэтане па адрасу:

Seafarers and International House
123 East 15th Street
New York, NY 10003.

*Даезд цягнікамі падземкі **L, N, Q, R, W, 4, 5, 6** да прыпынка **Union Square**.*

Будынак знаходзіцца адзін блёк на ўсход ад Union Square па 15-й вуліцы на скрыжаваньні з Irving Place.

Заля на другім паверсе.

Пачатак: **а 6:00-й** вечара.

Просім усіх сяброў аплаціць сяброўскія складкі за бягучы год, а таксама зьліквідаваць запазычанасьць, калі такая ёсьць, за мінулы год.

Ахвяравалі на выданьне бюлетэня *Вескі й Паведамленьні*:

В. Мытнік 50
М. Данілюк...................30
І. Кумец 30
Р. Леўчанкоў 30
К. Машоха....................30
В. Петрушэнка 30

Шчыры дзякуй!

---

*Падпісацца на бюлетэнь могуць усе зацікаўленыя даслаўшы аплату гадавой падпіскі (**$30**) на адрас:*

VIESTKI
P. O. Box 3225
Farmingdale, NY 11735

*Чэкі з адзнакаю **"Вескі"** выпісвайце на імя скарбніка Згуртаваньня "Пагоня" **Viktar Yedzinovich**.*

*Падпіску таксама можна аформіць, наведаўшы ў інтэрнэце старонку **www.e-krama.com***